

LOOMAOMANIKU MEELESPEA

Lemmiklooma
pidamist reguleerivad
õigusaktid Eestis

Tallinnas kehtestatud
täiendavad reeglid

SISSEJUHATUS

Loomapidamiskultuur on osake üldisest kultuuriruumist ning alati ühiskonna ja eriti kogukonna nägu. Õigusruum jällegi on kujundatud kultuurist lähtudes või (loomapidamiskultuuri näitel) ajendatud hoopis soovist kultuuri muuta või suunata. Lemmikloomade pidamist on viimase 10 aasta jooksul aktiivselt reguleerima asunud nii riik kui ka kohalikud omavalitsused. Paljud uued regulatsioonid on Eesti õigusruumi tulnud ka Eurodirektiividest. Uute nõuete kehtestamist on ajendanud soov liikuda euroopaliku (eriti skandinaavialiku) ühiskonna suunas. Loomade elu-olu maal erineb suuresti elust lemmikloomade pidamisest linnatingimustes, seetõttu on ka kohalike omavalitsuste kehtestatud reeglid väga erinevad. Õigusaktide rägastikus on lihtne ära eksida ning ka meedia kaudu saadud teave ei ole alati kvaliteetne ega ammendav. Käesolev voldik annab ülevaate õigusaktidest ja kehtestatud nõuetest, mis reguleerivad lemmikloomade pidamist linnakeskkonnas ning toob välja Tallinna linna erisused. Usume, et enamik loomapidajatest tahavad olla seadusekuulekad ning soovime aidata neil orienteeruda lemmikloomade pidamist reguleerivate õigusaktide maastikul.

Head lugemist!

Arvo Sarapu
Tallinna abilinnapea

KES ON LEMMIKLOOM? KES TEMA EEST VASTUTAB?

Lemmikloom on inimese isiklikuks meelelahutuseks või seltsiks peetav või sellel eesmärgil pidamiseks mõeldud loom. Lemmiklooma kohta käivaid sätteid kohaldatakse ka eriülesannete täitmiseks treenitud loomale, keda kasutavad näiteks pimedad, politsei või Päästeamet ([Loomakaitseaduse § 2 lg 3](#)).

Seega kuuluvad lemmikloomade hulka kõik nimetatud eesmärgil peetavad loomad olenevata loomaliigist. Seadustes on sätestatud ka erijuht: **hulkuv loom**, kes on kas **omanikuta loom** või **loomapidaja juurest lahti pääsenud loom** ([Loomatauditõrje seaduse § 12 lg 1 ja 2 ning Loomakaitseaduse § 5 lg 1](#)).

Nimetatud seadused näevad ette, et **lemmikloomi** (ja Loomatauditõrje seaduses nimetatud koduloomi laiemalt) tuleb pidada omanikule või looma eest vastutavale isikule kuuluval või tema kasutuses oleval territooriumil. **Hulkuvad loomad** tuleb kinni püüda ning tagastada omanikule või leida neile uus omanik ([Loomakaitseaduse § 5 lg 1](#)). Kohalik omavalitsus korraldab **omanikuta koduloomade** püüdmist, pidamist ja hukkamist vastavalt loomakaitseadusele. **Loomapidaja juurest lahti pääsenud kodulooma** püüdmist korraldab loomapidaja. Kui loomapidaja juurest lahti pääsenud kodulooma kinnipüüdmise korraldas kohalik omavalitsus, kannab kodulooma püüdmise ja pidamisega seotud kulud loomaomanik ([Loomatauditõrje seaduse § 12 lg 3](#)).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus eristab teistest lemmikloomadest koeri ja kasse ning volitab kohalikke omavalitsusi kehtestama nende pidamist reguleerivaid eeskirju. Koerte ja kasside pidamise eeskirjade rikkumise eest, kui see ettevaatamatusest põhjustas varalise kahju või inimesele tervisekahjustuse, võib looma omanikku karistada rahatrahviga kuni 200 trahviühikku ([Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 66³](#)).

Seega vastutab lemmiklooma pidamise eest looma omanik, vajadusel ka kinni püüdmise kulude katmise ja looma tekitatud kahju kompenseerimise eest. Kui lemmikloomal omanikku pole, vastutab kohalik omavalitsus. Eesti õigusruumis ei eksisteeri nn vabakäigukassi ega -koera. Eraldi mõiste on **vabalt looduses elav loom**, keda Loomakaitseadus eristab lemmikloomast, põllumajandusloomast ja katseloomast. **Kõik loomad peale looduses vabalt elavate loomade peavad olema inimeste kontrolli all.**

KUIDAS TALLINNAS LEMMIKLOOMA PIDADA?

Kõige tähtsamad ja põhjalikumad lemmikloomade pidamist reguleerivad õigusaktid on:

1. Põllumajandusministri määrus **Lemmikloomade pidamise nõuded**;
2. **Loomakaitseseadus**;
3. **Tallinna koerte ja kasside pidamise eeskiri**.

Põllumajandusministri määrus [Lemmikloomade pidamise nõuded](#) kirjeldab põhjalikult levinuimate lemmikloomade pidamise nõudeid vastavalt looma liigile või liigirühmale. Kirjeldataud on nõuded lemmiklooma pidamise ruumi või ehitise, mikrokliima, söötmise ja jootmise, loomade rühmas pidamise, poegade võõrutamise jms kohta. Eraldi on välja toodud nõuded koerte, kasside, näriliste ja küülikute, puurituhkrute, puurilindude, roomajate ja kahepaiksete, akvaariumikalade ja selgrootute pidamise kohta. See määrus seab pidamise nõuded lähtuvalt lemmiklooma heaolust ega käsitle loomadega avalikus ruumis liikumist ega naabrite häirimist. **Loomade heaolust lähtub ka [Loomakaitseseadus](#), mille eesmärk on reguleerida loomade kaitset inimese sellise tegevuse või tegevusetuse eest, mis ohustab või võib ohustada loomade tervist või heaolu.** Loomakaitseseaduses on defineeritud universaalsed, kõigi loomade kohta kehtivad mõisted, nagu **looma suhtes lubamatu tegu, hulkuv loom, lubatud veterinaarsed menetlused, looma lubatud hukkamine** (sh *eutanaasia*) jne. **Looma suhtes lubamatu tegu** on looma hukkamist, vigastamist või talle valu ja välditavaid füüsilisi ja vaimseid kannatusi põhjustav tegu (§ 4 lg 1). **Keelatud on looma lämmatamine ja uputamine**, mürgiste ainete või ravimite abil võib looma hukata vaid veterinaararst. Looma võib hukata enesekaitseks, kui looma rünnak ohustab inimese elu või tervist ja rünnakut ei ole võimalik teisiti vältida või tõrjuda, samuti võib hukata õnnetusjuhtumi või hädaolukorra tõttu abitusse seisukorda sattunud looma (§ 10 ja 16). Looma lubatud hukkamise puhul tuleb valida hukkamisviis, mis põhjustab loomale võimalikult vähe füüsilisi ja vaimseid kannatusi (§ 10 lg 2). Loomakaitseseaduses on muuhulgas nõue, et **haigestunud või vigastatud lemmikloom peab saama vajalikku ravi** (§ 5¹). Eraldi on välja toodud nõuded lemmikloomade, looduses vabalt elavate loomade, põllumajandusloomade ja katseloomade kaitseks. Lisaks kirjeldab Loomakaitseseadus loomade kaitset nende vedamisel, loomade võistlustel, avalikul näitamisel ja müügil ning intensiivses loomapidamises.

Tallinna koerte ja kasside pidamise eeskiri kehtestab täiendavad koerte ja kasside pidamise nõuded, mis kehtivad ainult Tallinna haldusterritooriumil. Eeskirja peamine eesmärk on tagada linnas avalik kord, heakord, teiste loomade ja linnaelanike julgeolek ning vara kaitse, samuti loomaomanike tegevuse või tegevusetuse tõttu tekkivate konfliktide ennetamine. Eeskiri kordab kokkuvõtvalt ka riiklike õigusaktidega kehtestatud hulkuvate loomade püüdmise ja pidamise nõudeid, et eeskirja lugevad linnaelanikud oleksid seadusi lugematagi teadlikud nimetatud nõuete olemasolust. Tallinna koerte ja kasside pidamise eeskirja eristab enamike teiste omavalitsuste eeskirjadest lemmikute märgistamise ja registreerimise nõue. Nimelt on Tallinna eeskirjaga kehtestatud mikrokiibiga märgistamise ja looma registreerimise nõue nii koertele kui ka kassidele (§ 5). Enamikus teistes omavalitsustes piirduakse koerte märgistamise ja registreerimise nõudega, kuna Loomatauditõrje seaduse järgi korraldab kohalik omavalitsus koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade üle arvestuse pidamist (§ 11 lg 1). **Koerte mikrokiibiga märgistamise ja registreerimise kohustus kehtib Tallinnas juba 2006. aastast, kassidele laiendati kohustust 2015. aastal.** Mõlemale kohustusele eelnes linnapoolne pikaajaline teavituskampaania ja soodushinnaga kiipimisaktsioonid. Vastutus loomade märgistamise eest lasub seaduse järgi loomaomanikul. Loomaomanik on kohustatud tagama oma koduloomade identifitseeritavuse ning identifitseerimiseks vajalikud vahendid väljastatakse loomapidaja kulul (Loomatauditõrje seaduse § 11 lg 1). Märgistamine, registreerimine ja veebipõhise registri ülalpidamine nõuavad ressursse, mida paljud väikesed omavalitsused pole valmis kulutama. **Tallinnas kehtib nõue pidada koera või kassi hoones ja piiratud territooriumil ning välistada looma territooriumilt väljapääsemine või teistele loomadele või inimestele kallaletungimise võimalus (§ 2 lg 1).** Paljudes maa-omavalitsustes puudub nõue pidada koera või kassi hoones või piiratud territooriumil.

Lisaks nimetatutele käsitlevad lemmikloomade pidamist veel järgmised õigusaktid:

1. Põllumajandusministri määrus „[Marutaudi tõrje eeskiri](#)“, mis sisaldab nõuet **vaktsineerida kõik koerad ja kassid 3–4 kuu vanuselt ning edaspidi mitte harvemini kui iga 24 kuu tagant** (§ 7);
2. [Korrakaitseadus](#), mis sätestab, et ajavahemikus kella 22.00-st kuni 6.00-ni, puhkepäevale eelneval ööl kella 00.00-st kuni 7.00-ni on keelatud tekitada kestvalt või korduvalt teist isikut oluliselt häirivat müra (§ 56 lg 2). **Seega ei ole lubatud lasta koertel öisel ajal haukuda kui see segab naabreid;**
3. Vabariigi Valitsuse määrus „[Hulkuvate loomade püüdmise, pidamise ja nende omaniku kindlakstegemise ning hulkuvate loomade hukkamise kord](#)“, mis kirjeldab varjupaikade tööle seatud nõuded;
4. [Karistusseadustik](#), mille järgi kuulub avaliku korra vastaste süütegude hulka ka looma julm kohtlemine. **Looma suhtes lubamatu teo toimepanemise eest avalikus kohas või julmal viisil karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega** (§ 264).

IGAPÄEVAPROBLEEMID LEMMIKLOOMADEGA

Mida teha, kui lemmikloom on kaduma läinud?

Mida teha, kui leiad hulkuva looma?

Kuidas registreerida lemmiklooma?

Kus võib koeraga ilma jalutusrihmata jalutada?

Mida teha, kui naabri kass reostab aeda?

Keskonnaamet

Nendele ja paljudele teistele igapäevaeluga seotud küsimustele leiab vastuse Tallinna lemmikloomaportaalist www.tallinn.ee/lemmikloom või helistades **Tallinna Abitelefonile 1345**. Lemmikloomaportaal sisaldab teavet loomavaldkonna järelevalve, varjupaikade, kiipimise, steriliseerimise, koeraga linnas liikumise, looma matmise-tuhastamise ja teiste lemmiklooma omanikule oluliste teemade kohta. Lisaks kampaaniainfo ja teabematerjalid. Hulkuvate ja omanikuta loomadega tegeleb **Tallinna Paljassaare loomade varjupaik** aadressil Paljassaare tee 85. Lemmikloomade valdkonnaga laiemalt Tallinna Keskonnaamet.

WWW.TALLINN.EE/LEMMIKLOOM